

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE

Komentarz

Hubert Izdebski, Jan Michał Zieliński

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE

Komentarz

Hubert Izdebski, Jan Michał Zieliński

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

*Stan prawny na 1 stycznia 2019 r.
z uwzględnieniem zmian wchodzących w życie 1 stycznia 2022 r.
(Dz.U. z 2018 r. poz. 2245)*

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Grażyna Polkowska-Nowak

Łamanie
Fotoedytor

Poszczególne działy opracowali:

Hubert Izdebski – komentarz do preambuły, I, V, VI, IX, XII (art. 376–401)
Jan Michał Zieliński – II, III, IV, VII, VIII, X, XI, XII (art. 365–375, 402–425),
XIII, XIV, XV

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-321-8

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	23
Wprowadzenie	27
USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668 ze zm.)	35
DZIAŁ I. Przepisy ogólne	39
Art. 1. [Zakres regulacji]	39
Art. 2. [Misja systemu szkolnictwa wyższego i nauki]	40
Art. 3. [Podstawy systemu szkolnictwa wyższego i nauki]	45
Art. 4. [Określenie działalności naukowej]	48
Art. 5. [Dziedziny nauki i dyscypliny naukowe; dziedzina sztuki i dyscypliny artystyczne]	51
Art. 6. [Polityka naukowa państwa]	58
Art. 7. [Podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki oraz działające na rzecz tego systemu]	59
Art. 8. [Wyłączenie stosowania przepisów do uczelni Kościołów i związków wyznaniowych oraz uczelni tworzonych przez uczelnie zagraniczne]	61
DZIAŁ II. Szkolnictwo wyższe	63
Rozdział 1. Uczelnie	63
Art. 9. [Osobowość prawna uczelni; autonomia; prowadzenie działalności w siedzibie uczelni lub jej filii]	63
Art. 10. [Członkowie wspólnoty uczelni]	65
Art. 11. [Podstawowe zadania uczelni]	66
Art. 12. [Prowadzenie działalności gospodarczej przez uczelnię]	68
Art. 13. [Typy uczelni]	69
Art. 14. [Uczelnia akademicka]	70
Art. 15. [Uczelnia zawodowa; zakwalifikowanie uczelni akademickiej do grupy uczelni zawodowych]	72
Art. 16. [Nazwy uczelni]	75

Art. 17.	[Organy uczelni]	76
Art. 18.	[Zadania rady uczelni]	77
Art. 19.	[Skład rady uczelni]	79
Art. 20.	[Wymagania wobec członków rady uczelni]	80
Art. 21.	[Kadencja rady uczelni]	86
Art. 22.	[Przewodniczący rady uczelni; regulamin; podejmowanie uchwał; wynagrodzenie członków rady uczelni]	87
Art. 23.	[Zadania rektora; regulamin organizacyjny; środki odwoławcze od decyzji rektora; odpowiedzialność rektora]	88
Art. 24.	[Wymagania wobec rektora; wybór rektora]	91
Art. 25.	[Kolegium elektorów uczelni publicznej]	94
Art. 26.	[Kadencja rektora uczelni publicznej]	95
Art. 27.	[Odwołanie rektora]	96
Art. 28.	[Zadania senatu]	97
Art. 29.	[Skład senatu]	98
Art. 30.	[Kadencja senatu]	100
Art. 31.	[Przewodniczący senatu; podejmowanie uchwał]	101
Art. 32.	[Wymagania wobec członków organów uczelni oraz osób powoływanych do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni]	102
Art. 33.	[Rozstrzygnięcia organów uczelni a uprawnienia związków zawodowych]	103
Art. 34.	[Statut uczelni]	103
Art. 35.	[Utworzenie uczelni publicznej]	106
Art. 36.	[Likwidacja uczelni publicznej]	108
Art. 37.	[Wpis do ewidencji uczelni niepublicznych – nabycie osobowości prawnej przez uczelnię niepubliczną]	110
Art. 38.	[Wniosek o wpis do ewidencji uczelni niepublicznych oraz o pozwolenie na utworzenie studiów]	112
Art. 39.	[Dokonanie wpisu do ewidencji uczelni niepublicznych]	113
Art. 40.	[Odmowa wpisu do ewidencji uczelni niepublicznych]	114
Art. 41.	[Wniosek o przedłużenie ważności wpisu do ewidencji uczelni niepublicznych]	115
Art. 42.	[Kompetencje założyciela uczelni niepublicznej po jej wpisie do ewidencji]	116
Art. 43.	[Połączenie uczelni niepublicznych]	117
Art. 44.	[Włączenie uczelni niepublicznej do innej uczelni niepublicznej]	118
Art. 45.	[Postawienie uczelni niepublicznej w stan likwidacji]	119
Art. 46.	[Przebieg likwidacji uczelni niepublicznej]	122
Art. 47.	[Utworzenie uczelni lub filii przez uczelnię zagraniczną]	124
Art. 48.	[Ograniczenie stosowania przepisów k.p.a.]	124
Art. 49.	[Obowiązek zapewnienia warunków do realizacji zadań uczelni; system biblioteczno-informacyjny; archiwum; akademickie biuro karier]	125

Art. 50.	[Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni] . . .	126
Art. 51.	[Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki]	127
Art. 52.	[Organizowanie zgromadzeń na terenie uczelni]	128
Rozdział 2. Prowadzenie studiów	129
Art. 53.	[Kierunki, poziomy i profile studiów]	129
Art. 54.	[Wydanie pozwolenia na utworzenie studiów]	133
Art. 55.	[Przesłanki odmowy wydania pozwolenia na utworzenie studiów]	134
Art. 56.	[Cofnięcie pozwolenia na utworzenie studiów]	136
Art. 57.	[Utworzenie studiów poza siedzibą uczelni lub za granicą] . . .	137
Art. 58.	[Ograniczenie stosowania przepisów k.p.a.]	138
Art. 59.	[Indywidualne studia międzydziedzinowe]	139
Art. 60.	[Prowadzenie studiów wspólnych]	139
Art. 61.	[Studia we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organizacją społeczną lub organem samorządu]	142
Art. 62.	[Studia dualne]	142
Art. 63.	[Formy studiów]	143
Art. 64.	[Poziomy i profile studiów]	144
Art. 65.	[Czas trwania studiów]	145
Art. 66.	[Rok akademicki]	145
Art. 67.	[Program studiów; punkty ECTS; zdalne nauczanie]	145
Art. 68.	[Standardy kształcenia]	147
Art. 69.	[Przyjęcie na studia]	148
Art. 70.	[Zasady rekrutacji na studia]	150
Art. 71.	[Potwierdzanie efektów uczenia się]	153
Art. 72.	[Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia]	154
Art. 73.	[Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia]	155
Art. 74.	[Dokumentacja przebiegu studiów]	156
Art. 75.	[Regulamin studiów]	158
Art. 76.	[Warunki ukończenia studiów i uzyskania dyplomu]	159
Art. 77.	[Otrzymanie dyplomu oraz tytułu zawodowego]	161
Art. 78.	[Uwierzytelnianie dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów]	164
Art. 79.	[Opłaty za usługi edukacyjne na uczelni publicznej]	165
Art. 80.	[Ustalenie wysokości opłat za usługi edukacyjne]	166
Art. 81.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	167
Art. 82.	[Obowiązki uczelni wobec studentów w przypadku zaprzestania prowadzenia studiów]	168
Rozdział 3. Prawa i obowiązki studentów	169
Art. 83.	[Ślubowanie]	169
Art. 84.	[Szkolenie w zakresie praw i obowiązków studenta]	169
Art. 85.	[Podstawowe uprawnienia studenta]	170
Art. 86.	[Pomoc materialna]	171

Art. 87.	[Stypendium socjalne]	173
Art. 88.	[Warunki przyznania stypendium socjalnego]	175
Art. 89.	[Stypendium dla osób niepełnosprawnych]	178
Art. 90.	[Zapomoga]	179
Art. 91.	[Stypendium rektora]	180
Art. 92.	[Okres, na jaki przyznawane są stypendia i zapomogi; maksymalna wysokość stypendiów]	181
Art. 93.	[Ograniczenie możliwości przyznania świadczeń]	181
Art. 94.	[Utrata prawa do świadczenia]	182
Art. 95.	[Regulamin świadczeń dla studentów]	183
Art. 96.	[Stypendia przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego]	184
Art. 97.	[Stypendia za wyniki w nauce lub w sporcie]	184
Art. 98.	[Kredyt studencki]	186
Art. 99.	[Okres, na jaki udzielany jest kredyt studencki]	187
Art. 100.	[Wypłata transz kredytu studenckiego]	187
Art. 101.	[Spłata kredytu studenckiego]	189
Art. 102.	[Zawieszenie spłaty oraz umorzenie kredytu studenckiego]	190
Art. 103.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	191
Art. 104.	[Zakwaterowanie w domu studenckim; wyżywienie w stołówce studenckiej]	192
Art. 105.	[Ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej]	193
Art. 106.	[Akcje protestacyjne i strajki w uczelni]	193
Art. 107.	[Podstawowe obowiązki studenta]	195
Art. 108.	[Skreślenie z listy studentów]	195
Art. 109.	[Zachowanie praw studenta w przypadku ukończenia studiów pierwszego stopnia]	197
Rozdział 4. Samorząd studencki i organizacje studenckie		198
Art. 110.	[Status i organy samorządu studenckiego]	198
Art. 111.	[Uczelniane organizacje studenckie]	200
Rozdział 5. Pracownicy uczelni		202
Art. 112.	[Pracownicy uczelni]	202
Art. 113.	[Wymagania wobec nauczycieli akademickich]	203
Art. 114.	[Grupy pracowników uczelni będących nauczycielami akademickimi]	203
Art. 115.	[Obowiązki nauczycieli akademickich]	204
Art. 116.	[Stanowiska nauczycieli akademickich]	205
Art. 117.	[Nawiązanie stosunku pracy]	208
Art. 118.	[Zakaz powstania podległości służbowej między osobami bliskimi]	209
Art. 119.	[Konkurs na stanowisko nauczyciela akademickiego]	212
Art. 120.	[Wskazanie uczelni jako podstawowego miejsca pracy]	213
Art. 121.	[Osoba wykonująca czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do rektora]	214

Art. 121a.	[Ochrona trwałości stosunku pracy nauczyciela akademickiego będącego sędzią TK, SN lub NSA]	214
Art. 122.	[Legitymacja służbowa]	215
Art. 123.	[Wypowiedzenie umowy o pracę z nauczycielem akademickim]	216
Art. 124.	[Wygaśnięcie umowy o pracę z nauczycielem akademickim] . . .	217
Art. 125.	[Dodatkowe zatrudnienie nauczyciela akademickiego]	218
Art. 126.	[Regulamin pracy; określenie warunków wynagradzania za pracę]	222
Art. 127.	[Czas pracy nauczyciela akademickiego; pensum]	223
Art. 128.	[Okresowa ocena nauczycieli akademickich]	226
Art. 129.	[Urlop wypoczynkowy]	228
Art. 130.	[Płatny urlop naukowy]	230
Art. 131.	[Płatny urlop dla poratowania zdrowia]	231
Art. 132.	[Odwołanie od orzeczenia lekarskiego w sprawie urlopu dla poratowania zdrowia]	233
Art. 133.	[Ponoszenie przez uczelnię kosztów badań lekarskich]	234
Art. 134.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	234
Art. 135.	[Wynagrodzenie w okresie urlopu wypoczynkowego oraz za czas płatnych urlopów]	235
Art. 136.	[Składniki wynagrodzenia pracownika uczelni publicznej]	236
Art. 137.	[Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego]	236
Art. 138.	[Dodatki do wynagrodzenia]	237
Art. 139.	[Wypłata wynagrodzenia]	238
Art. 140.	[Ustalenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego rektora uczelni publicznej]	239
Art. 141.	[Prawo do nagrody jubileuszowej]	240
Art. 142.	[Obliczenie wysokości nagrody jubileuszowej]	240
Art. 143.	[Dodatkowe wynagrodzenie roczne]	241
Art. 144.	[Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych]	242
Art. 145.	[Nagrody rektora]	243
Art. 146.	[Odprawa]	244
Art. 147.	[Stosowanie przepisów k.p.; właściwość sądów pracy]	244
Rozdział 6. Komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how		245
Art. 148.	[Akademickie inkubatory przedsiębiorczości i centra transferu technologii]	247
Art. 149.	[Tworzenie przez uczelnię spółek celowych]	249
Art. 150.	[Tworzenie spółek celowych przez kilka uczelni; przystępowanie uczelni do spółek celowych]	251
Art. 151.	[Ograniczenie stosowania przepisów o zasadach zarządzania mieniem państwowym]	252
Art. 152.	[Regulamin zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi i prawami własności przemysłowej; regulamin korzystania z infrastruktury badawczej]	252

Art. 153.	[Wyniki badań naukowych, prac rozwojowych i twórczości artystycznej objęte przepisami ustawy]	254
Art. 154.	[Komerccjalizacja wyników badań]	255
Art. 155.	[Udział pracownika w zyskach z komercjalizacji wyników badań]	257
Art. 156.	[Udział zespołów badawczych w zyskach z komercjalizacji wyników badań]	258
Art. 157.	[Umowa w sprawie praw do wyników badań i ich komercjalizacji]	259
Art. 158.	[Uzupełniająco stosowanie przepisów o ochronie praw własności intelektualnej]	260
Art. 159.	[Utworzenie przez uczelnię spółki kapitałowej lub przystępowanie do takiej spółki]	260
 DZIAŁ III. Studia podyplomowe, kształcenie specjalistyczne i inne formy kształcenia		
Art. 160.	[Studia podyplomowe]	262
Art. 161.	[Kształcenie specjalistyczne]	263
Art. 162.	[Inne formy kształcenia]	264
Art. 163.	[Podmioty uprawnione do prowadzenia studiów podyplomowych, kształcenia specjalistycznego i innych form kształcenia; opłaty; uwierzytelnianie dokumentacji]	265
Art. 164.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	266
 DZIAŁ IV. Federacje		
Art. 165.	[Podmioty uprawnione do utworzenia federacji; cele utworzenia federacji; finansowanie i skład federacji]	267
Art. 166.	[Utworzenie i statut federacji; kompetencje ministra]	269
Art. 167.	[Osobowość prawna i nazwa federacji; status pracowników jednostek uczestniczących]	270
Art. 168.	[Wpis do rejestru federacji]	271
Art. 169.	[Organy federacji; zadania prezydenta]	271
Art. 170.	[Zadania zgromadzenia federacji]	272
Art. 171.	[Powołanie prezydenta i członka zgromadzenia federacji]	273
Art. 172.	[Prowadzenie działalności gospodarczej przez federację; zwolnienie z opłat z tytułu użytkowania wieczystego]	274
Art. 173.	[Ewaluacja jakości działalności naukowej federacji]	274
Art. 174.	[Likwidacja federacji]	277
Art. 175.	[Nadzór ministra nad federacją; nakładanie kar pieniężnych]	277
Art. 176.	[Przepisy ustawy stosowane do federacji]	280
 DZIAŁ V. Stopnie i tytuł w systemie szkolnictwa wyższego i nauki		
Rozdział 1. Przepisy ogólne		
Art. 177.	[Stopnie i tytuł nadawane w systemie szkolnictwa wyższego i nauki]	282

Art. 178.	[Podmioty nadające stopnie naukowe, stopnie w zakresie sztuki oraz tytuł profesora]	290
Art. 179.	[Dyplom doktorski i dyplom habilitacyjny]	293
Art. 180.	[Uwierzytelnianie dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych]	294
Art. 181.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	294
Art. 182.	[Opłata za przeprowadzenie postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora]	295
Art. 183.	[Zakaz uchylenia się od pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego, recenzenta]	296
Art. 184.	[Wynagrodzenie promotora, promotora pomocniczego, recenzenta i członka komisji habilitacyjnej]	297
Rozdział 2. Stopień doktora	298
Oddział 1. Nadawanie stopnia doktora	298
Art. 185.	[Podmioty doktoryzujące]	298
Art. 186.	[Warunki nadania stopnia doktora]	304
Art. 187.	[Rozprawa doktorska]	308
Art. 188.	[Udostępnienie rozprawy doktorskiej i recenzji w BIP podmiotu doktoryzującego]	310
Art. 189.	[Wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora]	312
Art. 190.	[Promotorzy i recenzenci]	313
Art. 191.	[Dopuszczenie do obrony rozprawy doktorskiej]	316
Art. 192.	[Określenie sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora]	317
Art. 193.	[Odwołanie od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora]	320
Art. 194.	[Wznowienie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora]	321
Art. 195.	[Stwierdzenie nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora]	323
Art. 196.	[Urlop na przygotowanie obrony rozprawy doktorskiej oraz zwolnienie od pracy na przeprowadzenie obrony rozprawy doktorskiej]	324
Art. 197.	[Tryby przygotowania rozprawy doktorskiej]	325
Oddział 2. Kształcenie doktorantów	326
Art. 198.	[Szkoły doktorskie]	326
Art. 199.	[Utrata możliwości prowadzenia kształcenia doktorantów lub prowadzenia szkoły doktorskiej]	330
Art. 200.	[Rekrutacja do szkoły doktorskiej]	331
Art. 201.	[Czas trwania kształcenia doktorantów]	334
Art. 202.	[Przygotowanie i realizacja indywidualnego planu badawczego]	335
Art. 203.	[Skreślenie z listy doktorantów]	337

Art. 204.	[Złożenie rozprawy doktorskiej]	338
Art. 205.	[Regulamin szkoły doktorskiej]	339
Art. 206.	[Obowiązki wobec doktorantów w przypadku zaprzestania kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie]	340
Art. 207.	[Podstawowe obowiązki doktoranta]	341
Art. 208.	[Przerwy wypoczynkowe; zaliczenie okresu kształcenia w szkole doktorskiej do okresu pracy]	342
Art. 209.	[Stypendium doktoranckie]	342
Art. 210.	[Kredyt studencki]	345
Art. 211.	[Zakwaterowanie w domu studenckim; wyżywienie w stołówce studenckiej]	345
Art. 212.	[Stypendia przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego]	345
Art. 213.	[Stypendia za wyniki w nauce lub w sporcie]	345
Art. 214.	[Ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej]	346
Art. 215.	[Samorząd doktorantów]	346
Art. 216.	[Zrzeszanie się w organizacjach doktorantów]	346
Oddział 3.	Tryb eksternistyczny	347
Art. 217.	[Wniosek o wyznaczenie promotora]	347
Rozdział 3.	Stopień doktora habilitowanego	347
Art. 218.	[Podmioty habilitujące]	347
Art. 219.	[Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego]	348
Art. 220.	[Wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego]	352
Art. 221.	[Ocena przez RDN wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego; powołanie komisji habilitacyjnej; wyznaczenie recenzenta; kolokwium habilitacyjne]	354
Art. 222.	[Informacje udostępniane w BIP podmiotu habilitującego]	359
Art. 223.	[Zwolnienie od pracy na uczestnictwo w kolokwium habilitacyjnym]	359
Art. 224.	[Odwołanie od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego]	360
Art. 225.	[Wznowienie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz stwierdzenie nieważności decyzji o nadaniu tego stopnia – odpowiednie stosowanie przepisów]	360
Art. 226.	[Nabycie uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego]	361
Rozdział 4.	Tytuł profesora	362
Art. 227.	[Warunki nadania tytułu profesora]	362
Art. 228.	[Wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu profesora]	364

Art. 229.	[Recenzenci w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora]	367
Art. 230.	[Złożenie przez RDN wniosku o nadanie tytułu profesora]	368
Art. 231.	[Utrata tytułu profesora jako następstwo złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego]	368
Rozdział 5. Rada Doskonałości Naukowej		369
Art. 232.	[Status RDN]	369
Art. 233.	[Członkowie RDN]	371
Art. 234.	[Kadencja RDN; stwierdzenie wygaśnięcia mandatu członka RDN]	374
Art. 235.	[Organy RDN]	376
Art. 236.	[Statut RDN]	376
Art. 237.	[Biuro RDN]	378
Art. 238.	[Zadania RDN]	379
Art. 239.	[Nadzór RDN nad podmiotami doktoryzującymi i podmiotami habilitującymi]	380
Art. 240.	[Wyznaczanie recenzentów przez RDN]	381
DZIAŁ VI. Ewaluacja jakości kształcenia, ewaluacja szkół doktorskich i ewaluacja jakości działalności naukowej		382
Rozdział 1. Ewaluacja jakości kształcenia		382
Art. 241.	[Formy ewaluacji]	382
Art. 242.	[Ocena programowa]	383
Art. 243.	[Ocena kompleksowa]	385
Art. 244.	[Wydanie oceny na podstawie oceny, akredytacji lub certyfikatu podmiotu dokonującego ocen jakości kształcenia]	387
Art. 245.	[Uchwały Prezydium PKA]	387
Art. 246.	[Konsekwencje wydania negatywnej oceny jakości kształcenia]	389
Art. 247.	[Akty PKA udostępniane w BIP]	389
Art. 248.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	389
Art. 249.	[Ocena jakości kształcenia w przypadku prowadzenia studiów wspólnych]	390
Art. 250.	[Certyfikaty przyznawane przez PKA]	391
Art. 251.	[Status i skład PKA]	391
Art. 252.	[Kadencja PKA; stwierdzenie wygaśnięcia mandatu członka PKA]	393
Art. 253.	[Organy PKA]	393
Art. 254.	[Zespoły wchodzące w skład PKA]	394
Art. 255.	[Zadania Przewodniczącego PKA; udział ekspertów w pracach PKA]	394
Art. 256.	[Statut PKA]	395
Art. 257.	[Biuro PKA]	396
Art. 258.	[Zadania PKA]	396

Rozdział 2. Ewaluacja szkół doktorskich	397
Art. 259. [Terminy oceny jakości kształcenia w szkołach doktorskich; eksperci dokonujący oceny]	397
Art. 260. [Pierwsza ocena jakości kształcenia w szkole doktorskiej]	399
Art. 261. [Kryteria uwzględniane przy ewaluacji]	400
Art. 262. [Wynik ewaluacji – ocena]	400
Art. 263. [Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	402
Art. 264. [Konsekwencje wydania negatywnej oceny jakości kształcenia]	402
Rozdział 3. Ewaluacja jakości działalności naukowej	402
Art. 265. [Zakres ewaluacji jakości działalności naukowej]	402
Art. 266. [Terminy ewaluacji]	407
Art. 267. [Podstawowe kryteria ewaluacji]	407
Art. 268. [Uchwała KEN w sprawie proponowanych kategorii naukowych]	409
Art. 269. [Decyzja w sprawie przyznania kategorii naukowej]	410
Art. 270. [Wyłączenie stosowania wybranych przepisów k.p.a.]	411
Art. 271. [Powołanie, skład, kadencja i obsługa KEN]	411
Art. 272. [Wymagania wobec członków KEN]	413
Art. 273. [Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu członka KEN]	414
Art. 274. [Zadania KEN; udział ekspertów w pracach KEN]	414
DZIAŁ VII. Odpowiedzialność dyscyplinarna	415
Rozdział 1. Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich	415
Art. 275. [Podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej]	415
Art. 276. [Kary dyscyplinarne]	417
Art. 277. [Rzecznicy dyscyplinarni]	418
Art. 278. [Podmioty orzekające w postępowaniach dyscyplinarnych]	419
Art. 279. [Właściwość rzeczowa komisji dyscyplinarnych]	421
Art. 280. [Kadencja komisji dyscyplinarnej]	422
Art. 281. [Obsługa komisji dyscyplinarnych przez ministerstwo]	423
Art. 282. [Kompetencje rektora]	423
Art. 283. [Mediacja]	424
Art. 284. [Kara upomnienia]	425
Art. 285. [Rozpoczęcie prowadzenia sprawy przez rzecznika dyscyplinarnego]	426
Art. 286. [Strony w postępowaniu wyjaśniającym i ich uprawnienia]	427
Art. 287. [Termin wszczęcia i zakończenia postępowania wyjaśniającego; przesłanki wszczęcia postępowania wyjaśniającego z urzędu]	428
Art. 288. [Przedawnienie karalności]	430
Art. 289. [Zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego]	431
Art. 290. [Zawieszenie postępowania wyjaśniającego]	433
Art. 291. [Skład orzekający komisji dyscyplinarnych]	433

Art. 292.	[Strony w postępowaniu dyscyplinarnym]	434
Art. 293.	[Przebieg postępowania dyscyplinarnego]	435
Art. 294.	[Orzeczenia komisji dyscyplinarnej]	438
Art. 295.	[Odwołanie do komisji dyscyplinarnej przy ministrze oraz do sądu pracy]	439
Art. 296.	[Wznowienie postępowania dyscyplinarnego]	440
Art. 297.	[Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego na czas trwania postępowania przygotowawczego lub postępowania sądowego]	442
Art. 298.	[Przedawnienie karalności]	443
Art. 299.	[Przekazanie orzeczenia komisji dyscyplinarnej stronom postępowania, rektorowi i ministrowi]	444
Art. 300.	[Zatarcie kar dyscyplinarnych]	444
Art. 301.	[Opinia komisji do spraw etyki w nauce PAN]	445
Art. 302.	[Zawieszenie w pełnieniu obowiązków]	446
Art. 303.	[Wynagrodzenie w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków]	447
Art. 304.	[Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej rzecznika dyscyplinarnego oraz członka komisji dyscyplinarnej]	448
Art. 305.	[Zakres stosowania przepisów k.p.k. do postępowań w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej]	449
Art. 306.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	449
Rozdział 2. Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów		450
Art. 307.	[Podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej]	450
Art. 308.	[Kary dyscyplinarne]	450
Art. 309.	[Rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów]	451
Art. 310.	[Podmioty orzekające w postępowaniach dyscyplinarnych]	451
Art. 311.	[Skład orzekający komisji dyscyplinarnej]	453
Art. 312.	[Kara upomnienia]	453
Art. 313.	[Postępowanie wyjaśniające]	455
Art. 314.	[Wszczęcie i wznowienie postępowania dyscyplinarnego]	456
Art. 315.	[Strony w postępowaniu wyjaśniającym i ich uprawnienia; wyznaczenie obrońcy z urzędu]	458
Art. 316.	[Strony w postępowaniu dyscyplinarnym; jawność rozprawy; zawieszenie w prawach studenta]	459
Art. 317.	[Odwołanie od orzeczenia komisji dyscyplinarnej]	460
Art. 318.	[Skarga do sądu administracyjnego]	460
Art. 319.	[Zatarcie kary dyscyplinarnej]	461
Art. 320.	[Zakres stosowania przepisów k.p.k. do postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego wobec studentów]	462
Art. 321.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	463
Rozdział 3. Odpowiedzialność dyscyplinarna doktorantów		463
Art. 322.	[Podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej; odpowiednie stosowanie przepisów; skład orzekający komisji dyscyplinarnej]	463

DZIAŁ VIII. Cudzoziemcy w systemie szkolnictwa wyższego i nauki	465
Art. 323. [Podstawy prawne kształcenia cudzoziemców; przyznawanie cudzoziemcom środków finansowych na naukę]	465
Art. 324. [Zwolnienie cudzoziemca z opłat za studia]	467
Art. 325. [Zatrudnienie cudzoziemca w instytucji tworzącej system szkolnictwa wyższego i nauki lub działającej na rzecz tego systemu]	469
Art. 326. [Równoważność dyplomów wydawanych przez uczelnie zagraniczne]	470
Art. 327. [Postępowanie nostryfikacyjne; postępowanie w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie]	471
Art. 328. [Równoważność stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych przez instytucje zagraniczne]	475
DZIAŁ IX. Instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki oraz organy pomocnicze ministra	479
Art. 329. [Instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki; opinie przedstawiane przez te instytucje]	479
Art. 330. [Współpraca Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z innymi podmiotami]	481
Art. 331. [Skład RGNiSW]	482
Art. 332. [Wymagania wobec członków RGNiSW]	484
Art. 333. [Kadencja RGNiSW]	485
Art. 334. [Przewodniczący i statut RGNiSW; zwolnienie członka RGNiSW z obowiązków dydaktycznych]	486
Art. 335. [Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu członka RGNiSW]	486
Art. 336. [Obsługa RGNiSW]	487
Art. 337. [Konferencje Rektorów]	487
Art. 338. [Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej]	488
Art. 339. [Krajowa Reprezentacja Doktorantów]	489
Art. 340. [Komitet Polityki Naukowej]	489
Art. 341. [Ministerialne zespoły doradcze lub eksperci ministra]	491
DZIAŁ X. Systemy informatyczne szkolnictwa wyższego i nauki	492
Art. 342. [System POL-on]	492
Art. 343. [Wykaz nauczycieli akademickich, innych osób prowadzących zajęcia, osób prowadzących działalność naukową oraz osób biorących udział w jej prowadzeniu]	495
Art. 344. [Wykaz studentów]	499
Art. 345. [Wykaz osób ubiegających się o stopień doktora]	500
Art. 346. [Wykaz instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki]	502
Art. 347. [Repozytorium pisemnych prac dyplomowych]	503
Art. 348. [Baza dokumentów w postępowaniach awansowych]	504

Art. 349.	[Baza osób upoważnionych do podpisywania uwierzytelnianych dokumentów]	506
Art. 350.	[Baza dokumentów planistyczno-sprawozdawczych]	507
Art. 351.	[Jednolity System Antyplagiatowy]	508
Art. 352.	[Monitoring karier]	509
Art. 353.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	513
Art. 354.	[Aktualizowanie, archiwizowanie i usuwanie danych w Systemie POL-on]	514
Art. 355.	[Realizacja obowiązków statystycznych]	515
Art. 356.	[Administrator Systemu POL-on i Jednolitego Systemu Antyplagiatowego]	517
Art. 357.	[Pozyskiwanie danych o wynikach egzaminów maturalnych]	518
Art. 358.	[Dane udostępniane w BIP uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego oraz instytutu międzynarodowego]	519
 DZIAŁ XI. Stypendia i nagrody ministra, nagrody Prezesa Rady		
Ministrów		521
Art. 359.	[Stypendium ministra za znaczące osiągnięcia naukowe lub artystyczne]	521
Art. 360.	[Stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców]	522
Art. 361.	[Postępowania w sprawach stypendiów ministra – wyłączenie stosowania niektórych przepisów k.p.a.]	524
Art. 362.	[Nagrody ministra]	525
Art. 363.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	526
Art. 364.	[Nagroda Prezesa Rady Ministrów]	526
 DZIAŁ XII. Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki		
oraz gospodarka finansowa uczelni		529
Art. 365.	[Zadania i przedsięwzięcia objęte finansowaniem]	529
Art. 366.	[Podmioty, którym przyznawane są środki finansowe]	531
Art. 367.	[Współczynniki kosztowności]	533
Art. 368.	[Sposób ustalania wysokości subwencji i dotacji – algorytmy podziału środków finansowych]	534
Art. 369.	[Postępowania w sprawach przyznania środków finansowych i dokonywania zwiększeń wysokości subwencji]	536
Art. 370.	[Środki przekazywane NAWA, NCBiR oraz NCN]	537
Art. 371.	[Formy przyznawania środków finansowych]	537
Art. 372.	[Przyznawanie środków finansowych przez jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego oraz związki metropolitalne]	538
Art. 373.	[Finansowanie inwestycji związanych z kształceniem oraz działalnością naukową]	538
Art. 374.	[Finansowanie infrastruktury wpisanej na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej]	540

Art. 375.	[Finansowanie utrzymania unikatowej aparatury naukowo-badawczej, stanowiska badawczego, specjalnej infrastruktury informatycznej]	544
Art. 376.	[Ministerialne programy i przedsięwzięcia w celu realizacji polityki naukowej państwa]	545
Art. 377.	[Kryteria uwzględniane przy przyznawaniu środków finansowych w ramach programów]	548
Art. 378.	[Umowa o przekazanie środków finansowych w ramach programów i przedsięwzięć; informacje udostępniane w BIP ministra]	548
Art. 379.	[Zasady przyznawania i rozliczania środków finansowych na zadania finansowane z udziałem środków zagranicznych]	549
Art. 380.	[Rozliczenie przyznanych środków finansowych]	549
Art. 381.	[Dokumenty stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa oraz niestanowiące informacji publicznej]	550
Art. 382.	[Prawa z zakresu własności intelektualnej powstałe w wyniku działalności naukowej finansowanej ze środków na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki]	552
Art. 383.	[Waloryzacja środków w budżecie państwa na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki]	552
Art. 384.	[Umorzenie należności finansowych z urzędu]	554
Art. 385.	[Umorzenie należności finansowych na wniosek dłużnika]	554
Art. 386.	[Umarzanie, odraczanie i rozkładanie na raty należności o charakterze cywilnoprawnym]	555
Art. 387.	[Konkurs w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”]	555
Art. 388.	[Wniosek o udział w konkursie]	559
Art. 389.	[Umowa ministra z uczelnią; przekazanie środków finansowych]	561
Art. 390.	[Zwiększenie subwencji na rzecz uczelni, która przystąpiła do konkursu]	562
Art. 391.	[Ewaluacja realizacji planu]	562
Art. 392.	[Zmiana planu po negatywnym wyniku śródkresowej ewaluacji realizacji planu]	563
Art. 393.	[Plan na działania w zakresie podniesienia poziomu jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia na okres kolejnych 5 lat]	564
Art. 394.	[Warunki otrzymania finansowania na okres kolejnych 6 lat]	564
Art. 395.	[Konkurs w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” skierowany do uczelni, z którymi minister nie zawarł umowy]	566
Art. 396.	[Konkurs w ramach programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”]	566

Art. 397.	[Wniosek o udział w konkursie]	568
Art. 398.	[Umowa ministra z uczelnią; przekazanie środków finansowych]	569
Art. 399.	[Końcowa ewaluacja realizacji planu]	570
Art. 400.	[Przedsięwzięcie „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości”]	570
Art. 401.	[Program „Wsparcie dla czasopism naukowych”]	572
Art. 402.	[Upoważnienie do wydania rozporządzenia]	574
Art. 403.	[Wynagrodzenia wypłacane ze środków na szkolnictwo wyższe i naukę; zwrot kosztów podróży]	576
Art. 404.	[Zlecenie uczelni lub instytutowi wykonania zadania]	577
Art. 405.	[Inne działania ministra na rzecz podniesienia poziomu wiedzy w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki]	579
Art. 406.	[Środki finansowe będące przychodami uczelni publicznej] . . .	580
Art. 407.	[Gromadzenie środków z subwencji i dotacji na odrębnym rachunku bankowym; przeznaczenie środków z subwencji] . . .	580
Art. 408.	[Gospodarka finansowa i rachunkowość uczelni]	581
Art. 409.	[Fundusze uczelni]	581
Art. 410.	[Badanie rocznego sprawozdania finansowego uczelni]	582
Art. 411.	[Fundusz zasadniczy; amortyzacja]	583
Art. 412.	[Fundusz stypendialny]	584
Art. 413.	[Przeznaczenie środków na obsługę stypendiów w uczelni niepublicznej]	585
Art. 414.	[Podział i wydatkowanie dotacji na stypendia]	585
Art. 415.	[Fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych]	586
Art. 416.	[Konsekwencje niewykorzystania środków z dotacji na stypendia lub na zapewnienie odpowiednich warunków studiów osobom niepełnosprawnym]	587
Art. 417.	[Przekazywanie subwencji i dotacji w miesięcznych transzach]	589
Art. 418.	[Program naprawczy]	589
Art. 419.	[Obsługa bankowa rachunków funduszy uczelni]	592
Art. 420.	[Własny fundusz uczelni na stypendia]	594
Art. 421.	[Przychody i przeznaczenie środków Funduszu Kredytów Studenckich]	595
Art. 422.	[Zasady funkcjonowania Funduszu Kredytów Studenckich] . . .	596
Art. 423.	[Przekazywanie uczelniom nieruchomości; wymóg uzyskania zgody Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz rady uczelni na dokonanie czynności prawnej] . . .	597
Art. 424.	[Zwolnienie uczelni z opłat z tytułu użytkowania wieczystego]	598
Art. 425.	[Działalność uczelni niestanowiąca działalności gospodarczej]	599
DZIAŁ XIII. Nadzór nad systemem szkolnictwa wyższego i nauki		602
Art. 426.	[Zakres nadzoru sprawowanego przez ministra]	602

Art. 427.	[Uprawnienia nadzorcze ministra; stwierdzenie nieważności aktu uczelni niezgodnego z prawem; zawieszenie rekrutacji] . . .	604
Art. 428.	[Przebieg kontroli – stosowanie przepisów o kontroli w administracji rządowej; udział ekspertów w kontroli]	606
Art. 429.	[Obowiązki informacyjne rektora wobec ministrów oraz PKA] . . .	607
Art. 430.	[Nakaz likwidacji uczelni niepublicznej]	607
Art. 431.	[Administracyjne kary pieniężne nakładane na uczelnie]	609
Art. 432.	[Wniosek ministra o odwołanie rektora]	610
DZIAŁ XIV. Przepisy szczególne		612
Art. 433.	[Status uczelni nadzorowanych przez ministrów]	612
Art. 434.	[Uczelnie wojskowe i uczelnie służb państwowych]	614
Art. 435.	[Tworzenie, likwidacja oraz zakres działania uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych]	615
Art. 436.	[Organy uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych] . . .	616
Art. 437.	[Członkowie senatu uczelni artystycznej – możliwość sprawowania funkcji dłużej niż dwie kadencje]	616
Art. 438.	[Rektor uczelni wojskowej; osoba pełniąca funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań uczelni jako jednostki wojskowej]	616
Art. 439.	[Rektor uczelni służb państwowych; osoba pełniąca funkcję kierowniczą do spraw realizacji zadań uczelni jako jednostki organizacyjnej właściwej służby]	618
Art. 440.	[Rektor uczelni wojskowej oraz uczelni służb państwowych jako komendant uczelni]	619
Art. 441.	[Zatwierdzenie statutu uczelni wojskowej oraz uczelni służb państwowych]	620
Art. 442.	[Statut publicznej uczelni teologicznej i innej uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie teologii]	620
Art. 443.	[Określenie warunków i trybu rekrutacji na uczelnię wojskową oraz uczelnię służb państwowych]	621
Art. 444.	[Limity przyjęć na studia]	621
Art. 445.	[Zatwierdzenie regulaminu studiów w uczelni wojskowej oraz w uczelni służb państwowych]	623
Art. 446.	[Służba kandydacka strażaka lub funkcjonariusza Służby Więziennej jako praktyka zawodowa]	624
Art. 447.	[Ograniczenie uprawnień do urlopu od zajęć, pomocy materialnej, zakwaterowania, żywienia oraz stypendium] . . .	624
Art. 448.	[Zasady przyznawania stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie w uczelniach: wojskowej, służb państwowych, artystycznej, medycznej i morskiej]	625
Art. 449.	[Zakaz przeprowadzania akcji protestacyjnych i strajków w uczelni wojskowej oraz uczelni służb państwowych]	625
Art. 450.	[Skreślenie z listy studentów uczelni służb państwowych w razie zwolnienia ze służby]	626

Art. 451.	[Wyznaczenie żołnierza zawodowego na stanowisko nauczyciela akademickiego w uczelni wojskowej; wyznaczenie funkcjonariusza na stanowisko nauczyciela akademickiego w uczelni służb państwowych; stanowisko profesora w uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych i uczelni morskiej]	626
Art. 452.	[Zwolnienie ze stanowiska nauczyciela akademickiego uczelni wojskowej będącego żołnierzem zawodowym]	627
Art. 453.	[Dodatkowe zatrudnienie żołnierza zawodowego będącego nauczycielem akademickim uczelni wojskowej; stwierdzenie wygaśnięcia mandatu rektora uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni medycznej oraz uczelni morskiej]	627
Art. 454.	[Uczestnictwo nauczyciela akademickiego w udzielaniu świadczeń zdrowotnych]	628
Art. 455.	[Świadczenia dla żołnierzy zawodowych wykonujących zadania w uczelni wojskowej oraz funkcjonariuszy wykonujących zadania w uczelni służb państwowych – odesłanie do odrębnych przepisów]	629
Art. 456.	[Przebieg zawodowej służby wojskowej żołnierzy zawodowych zajmujących stanowiska w uczelniach]	630
Art. 457.	[Odpowiedzialność zawodowa rektora i przewodniczącego komisji dyscyplinarnej uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni medycznej i uczelni morskiej]	630
Art. 458.	[Nagroda ministra przyznawana nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni medycznej lub uczelni morskiej]	631
Art. 459.	[Dotacje podmiotowe]	632
Art. 460.	[Przyznawanie środków finansowych uczelniom wojskowym, uczelniom służb państwowych, uczelniom artystycznym, uczelniom medycznym i uczelniom morskim]	633
Art. 461.	[Przekazanie NAWA środków finansowych przez ministra nadzorującego uczelnię]	635
Art. 462.	[Ustalanie wysokości subwencji oraz sposobu podziału środków przyznawanych uczelniom nadzorowanym przez ministrów]	636
Art. 463.	[Przystąpienie uczelni medycznej do konkursu w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”]	637
Art. 464.	[Zlecenie uczelniom wykonania zadań w zakresie nauczania lub kształcenia kadr naukowych, zadań związanych z działaniem uczelni jako jednostki wojskowej lub jako jednostki organizacyjnej właściwej służby]	637

Art. 465.	[Program naprawczy w uczelni wojskowej lub uczelni służb państwowych]	639
Art. 466.	[Obsługa bankowa rachunków funduszy uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni medycznej i uczelni morskiej]	640
Art. 467.	[Nadzór ministra w zakresie wydatkowania środków finansowych przyznanych w formie dotacji podmiotowej] . . .	641
Art. 468.	[Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego]	641
Art. 469.	[Zamówienia publiczne na dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych]	641
DZIAŁ XV. Przepis końcowy	643
Art. 470.	[Wejście w życie]	643
USTAWA z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1669) (wyciąg)	647

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
- p.s.w. – ustawa z 27.07.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm.) – utraciła moc
- p.s.w.n. – ustawa z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668 ze zm.)
- p.w.p.s.w.n. – ustawa z 3.07.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1669)
- u.p.k.s. – ustawa z 17.07.1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz.U. z 2017 r. poz. 357) – utraciła moc
- u.s.n.t.n. – ustawa z 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) – utraciła moc
- u.z.s.k. – ustawa z 22.12.2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 2153)

z.t.p.	– rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016 r. poz. 283)
u.PAN	– ustawa z 30.04.2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2018 r. poz. 1475 ze zm.)
p.p.s.a.	– ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.)
u.d.i.p.	– ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.)
u.z.f.n.	– ustawa z 30.04.2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. z 2018 r. poz. 87) – utraciła moc
u.f.p.	– ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
u.z.z.	– ustawa z 23.05.1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1881 ze zm.)
pr. restr.	– ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.)
u.s.w.	– ustawa z 12.09.1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) – utraciła moc

Czasopisma

Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego
OSNK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy, Seria A
PiP	– Państwo i Prawo
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

Inne

Centralna Komisja	– Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów
KEJN	– Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych
KEN	– Komisja Ewaluacji Nauki
KRD	– Krajowa Reprezentacja Doktorantów
NAWA	– Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
NCBiR	– Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NCN	– Narodowe Centrum Nauki

PAN	– Polska Akademia Nauk
PAU	– Polska Akademia Umiejętności
PDA	–
PKA	– Polska Komisja Akredytacyjna
PSRP	– Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej
RDN	– Rada Doskonałości Naukowej
RGNiSW	– Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
System POL-on	– Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on

Wprowadzenie

W dniu 20.07.2018 r. Sejm uchwalił, uwzględniając część poprawek Senatu, ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Ustawa ta, wraz z uchwaloną wcześniej i mającą datę 3.07.2018 r. ustawą – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (wyprzedzenie ustawy wprowadzanej przez ustawę wprowadzającą uznać trzeba za co najmniej niekonwencjonalne), na oficjalnej stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest określana jako „Konstytucja dla Nauki” (konstytucjadlanauki.gov.pl, dostęp: 22.11.2018 r.). W trakcie prac przygotowawczych używane było z kolei określenie „Ustawa 2.0”. „Konstytucja dla Nauki” zasadniczo weszła w życie 1.10.2018 r.¹, co zarazem oznacza bardzo krótki, jak na skalę zmian, podstawowy okres *vacationis legis*, przy konieczności uwzględnienia rozbudowanych przepisów przejściowych i wprowadzających w ustawie – Przepisy wprowadzające. Tym samym stworzone zostały podstawy do stopniowego, a nie jednorazowego, wdrożenia nowych rozwiązań ustawowych.

*

„Konstytucja dla Nauki” została przygotowana w sposób niekonwencjonalny – nie tylko z punktu widzenia trybu działania parlamentu obecnej kadencji, lecz także w ramach procedury legislacyjnej uważanej zarówno za poprawną od strony formalnej, jak i zgodną ze standardami OECD czy Unii Europejskiej². Określenie „niekonwencjonalny” nie ma w tym przypadku wydźwięku negatywnego. Mianowicie w wyniku ogłoszenia przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego konkursu na wyłonienie trzech zespołów, które do końca stycznia 2017 r. miały przygotować projekt założeń nowej

¹ Wcześniej – bo 31.08.2018 r. – weszły w życie przepisy art. 5, art. 116 ust. 7, art. 265–274, art. 401 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Późniejsze daty wejścia w życie to: 1.01.2019 r. (art. 68 ust. 3, art. 98–103, 403, 406–415, 418–422, art. 460 ust. 8 pkt 2 tej ustawy), 1.10.2019 r. (art. 88–95, 198–216, 263), 1.10.2020 r. (art. 122, 243, art. 248 pkt 2), 1.10.2021 r. (art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 1 i 5–9) oraz 1.01.2022 r. (art. 53 ust. 9, art. 69 ust. 2 pkt 2 i 3). W art. 350 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wymienione są także niektóre przepisy tej ustawy wchodzące w życie 31.08.2018 r. albo 1.01.2019 r.

² Por. np. *OECD Guiding Principles for Regulatory Quality and Performance* [Paris 2005] oraz *Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance* [z 22.03.2012 r.], *Annex*, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-guidelines.pdf> (dostęp: 14.09.2018 r.).

ustawy o szkolnictwie wyższym (komunikat Ministra z 23.02.2016 r. w sprawie konkursu, M.P. poz. 191) – i wyłonienia zespołów – zostały przedstawione trzy obszerne opracowania³. W pewnym zakresie musiały one, choćby pośrednio, nawiązywać do wcześniej przedstawianych dokumentów o charakterze eksperckim, programowym i strategicznym⁴. Równoległe i niezależnie od pracy zespołów od października 2016 r. w ośrodkach akademickich odbywały się tematyczne konferencje przygotowujące Narodowy Kongres Nauki – łącznie zorganizowano dziewięć konferencji. Na Narodowym Kongresie Nauki, który odbył się we wrześniu 2017 r., zaprezentowany został, opracowany w ramach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i poddany konsultacjom społecznym, projekt ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁵. Następnie zostały opracowane trzy kolejne, publicznie dostępne, wersje projektu: z 22.01.2018 r., z 16.03.2018 r. (skierowany do Rady Ministrów) i z 5.04.2018 r. (skierowany do Sejmu przez Radę Ministrów)⁶. Można zatem mówić o szerokim udziale środowiska naukowego w wypracowaniu projektu (od czasu Narodowego Kongresu Nauki nazywanego „Konstytucją dla Nauki”), ale zarazem jeżeli nie o rozproszeniu, to przynajmniej o kłopotowości prac, a od stycznia 2018 r. – o braku jasności co do aktualnych w danym czasie treści projektu dla uczestników debaty publicznej. Niska legislacyjna jakość nie tylko pierwszej, ale i drugiej wersji projektu, a następnie stosunkowo częste zmiany wprowadzane w projekcie od stycznia 2018 r., w tym w Sejmie i Senacie, nie przyczyniły się do nadania tekstowi należytego poziomu legislacyjnego. W efekcie „Konstytucja dla Nauki”, daleka od standardów prawidłowej legislacji, zawiera wiele usterek technicznych, które w oczywisty sposób nie ułatwiają zdekodowania norm prawnych z jej przepisów.

*

³ Propozycja założeń do ustawy regulującej system szkolnictwa wyższego i nauki, oprac. H. Izdebski i in., w tym J.M. Zieliński, Warszawa 2017, <https://nkn.gov.pl/wp-content/uploads/2017/02/SWPS-prof.H.-Izdebski-PROJEKT-ZA%C5%810%C5%BRE%C5%83.pdf> (dostęp: 21.12.2018 r.); M. Kwiek z zespołem, *Projekt założeń do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*, Poznań 2016; *Plus ratio quam vis consuetudinis. Reforma nauki i akademii w Ustawie 2.0. Projekt założeń do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*, red. A. Radwan, Kraków 2017.

⁴ Bank Światowy, *Szkolnictwo wyższe w Polsce*, Warszawa 2004; *Raporty OECD na temat szkolnictwa wyższego. Polska*, oprac. O. Fulton, P. Santiago, Ch. Edquist, E. ElKhawas, E. Hackl, Warszawa 2008; Konsorcjum Ernst & Young Business Advisory i Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, *Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce*, Warszawa, listopad 2009; *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 r. Raport cząstkowy*, Warszawa, luty 2010; Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Fundacja Rektorów Polskich, *Polskie szkolnictwo wyższe. Stan, uwarunkowania i perspektywy*, Warszawa 2009; *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego 2010–2010. Projekt środowiskowy*, Warszawa 2009; MNiSW, *Program rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki na lata 2015–2030*, https://researchgate.net/publication/282863764_PROGRAM_ROZWOJU_SZKOLNICTWA_WYKSZEGO-NA_LATA-2015_-2020 (dostęp: 29.12.2018 r.); MNiSW, Komitet Polityki Naukowej, *Dziesięć najważniejszych zagadnień do rozstrzygnięcia w nowej ustawie o szkolnictwie wyższym*, projekt z 17.02.2016 r.

⁵ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs/2/12303102/12458855/12458856/dokument309025.pdf> (dostęp: 5.09.2018 r.) – datowany na 16.09.2017 r.

⁶ Sejm VIII kadencji, druk sejm. nr 2446; projekt ustawy – Przepisy wprowadzające, druk sejm. nr 2447.

„Konstytucja dla Nauki”, w szczególności ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zastępuje, obejmując dotychczasowy przedmiot ich unormowania, cztery ustawy:

- ustawę z 27.07.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm.);
- ustawę z 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789);
- ustawę z 30.04.2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. z 2018 r. poz. 87);
- ustawę z 17.07.1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz.U. z 2017 r. poz. 357).

Jednocześnie, na mocy art. 3–168 ustawy z 3.07.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1669), dokonano zmian w 165 ustawach, w tym tak ważnych z punktu widzenia przedmiotu unormowania „Konstytucji dla Nauki”, jak seria ustaw z 30.04.2010 r.:

- o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz.U. z 2018 r. poz. 1249 ze zm.) – art. 124 p.w.p.s.w.n.,
- o Narodowym Centrum Nauki (Dz.U. z 2018 r. poz. 947 ze zm.) – art. 125 p.w.p.s.w.n.,
- o instytutach badawczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 736 ze zm.) – art. 126 p.w.p.s.w.n.,
- o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2018 r. poz. 1475 ze zm.) – art. 127 p.w.p.s.w.n.,

oraz:

- w ustawie z 22.12.2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 2153) – art. 150 p.w.p.s.w.n.,
- w ustawie z 7.07.2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz.U. poz. 1530 ze zm.) – art. 163 p.w.p.s.w.n.

O ile zmiany w wymienionych ustawach mają po części charakter istotny, o tyle zmiany w wielu innych aktach prawnych określić trzeba jako porządkowe, w szczególności związane z formalnym połączeniem dwóch odrębnych do tej pory, choć w praktyce skupionych w osobie jednego członka Rady Ministrów, działów administracji rządowej: szkolnictwa wyższego i nauki.

*

W uzasadnieniu rządowego projektu Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce nie wskazano bezpośrednio celu wprowadzenia tego nowego unormowania – poza ogólnym sformułowaniem: „lepsze funkcjonowanie szkolnictwa wyższego i nauki jest warunkiem poprawy jakości kapitału ludzkiego i społecznego”. Cel ten został wskazany pośrednio – poprzez rozpoczęcie uzasadnienia od stwierdzenia: „problemy systemowe w obszarze szkolnictwa wyższego oraz nauki negatywnie wpływają na jakość badań naukowych prowadzonych przez polskie uczelnie i instytucje naukowe oraz poziom

kształcenia studentów i doktorantów”, a następnie wymierzeniu i rozwinięciu, poza niewystarczającym poziomem finansowania, „kluczowych problemów szkolnictwa wyższego i nauki o charakterze systemowym”:

- wadliwych zasad dotyczących organizacji i ustroju uczelni ograniczających możliwość sprawnego zarządzania;
- niedopasowania struktury systemu szkolnictwa wyższego do wyzwań społecznych i gospodarczych (z podniesieniem niskiej pozycji polskich uczelni w rankingach międzynarodowych);
- ograniczonej autonomii finansowej uczelni;
- niezadawalającej jakości kształcenia na studiach;
- niskiej skuteczności kształcenia doktorantów;
- systemu stopni i tytułów hamującego dążenie naukowców do doskonałości naukowej i prowadzenia badań interdyscyplinarnych;
- niskiego poziomu znaczenia w nauce światowej wyników badań naukowych prowadzonych w Polsce.

„Konstytucja dla Nauki” ma, jak z tego wynika, prowadzić do „lepszego funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki” przez odpowiednie zmiany tak zdiagnozowanego stanu rzeczy.

W cytowanym uzasadnieniu nie znalazło się zatem nawet takie lakoniczne przedstawienie celu nowego unormowania, jakie zawarte zostało w uzasadnieniu rządowego projektu z 17.09.2010 r. zasadniczych zmian w Prawie o szkolnictwie wyższym, dokonanych na mocy ustawy z 18.03.2011 r.: „Proponowane (...) zmiany legislacyjne (...) wynikają z potrzeby dostosowania naszego systemu szkolnictwa wyższego do bezprecedensowego wzrostu skali zadań, które przed nim stanęły, a także z potrzeby harmonizacji tego systemu z rozwiązaniami wdrażanymi w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. W obliczu niewątpliwego sukcesu, jakim jest prawie pięciokrotny wzrost liczby studentów w ostatnich dwudziestu latach, priorytetem staje się podniesienie jakości studiów i efektywności systemu szkolnictwa wyższego. Proponowane rozwiązania, w sposób ewolucyjny modyfikujące prawne otoczenie funkcjonowania uczelni w Polsce, mają na celu doprowadzenie do tego, aby polskie szkolnictwo wyższe wraz z kadrą akademicką osiągało coraz lepszą pozycję w świecie. Ma to sprawić, że polskie uczelnie staną się atrakcyjnym miejscem prowadzenia badań dla uczonych z zagranicy, a także atrakcyjnym miejscem zdobywania wiedzy dla zagranicznych studentów. Ten ostatni czynnik nabiera istotnego znaczenia w świetle zbliżającego się głębokiego niżu demograficznego. Pierwszy etap prac zmierzających do osiągnięcia tych celów został już dokonany w przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 18 marca 2010 r. sześciu ustawach reformujących system nauki. Z uwagi na fakt, że 66,44% polskich naukowców pracuje w uczelniach, niezbędne jest uzupełnienie tych reform o nowelizację ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wprowadzenie rozwią-

zań proponowanych w niniejszej nowelizacji pozwoli uzyskać efekt synergii z przyjętymi już ustawami reformującymi system nauki. Ponadto zaproponowane zmiany służą wdrożeniu najistotniejszych założeń Deklaracji Bolońskiej, której Polska jest jednym z sygnatariuszy. Wdrożenie przedstawionych w tym projekcie zmian systemowych ma na celu zapewnienie polskim studentom wyższej jakości kształcenia, a zatem lepszego przygotowania do dynamicznie zmieniających się warunków gospodarczych, polskim uczonym stworzenie szans szerszego uczestnictwa w największych międzynarodowych przedsięwzięciach badawczych, a polskim uczelniom stworzenie perspektywy systematycznego rozwoju i stałego powiększania potencjału badawczo-dydaktycznego”.

Mimo różnej formy można jednak zauważyć poważną zbieżność w uzasadnieniu konieczności zmiany – a do tego, istotnie, „Konstytucja dla Nauki” kontynuuje w niewielkim stopniu sposób podejścia do problematyki szkolnictwa wyższego i nauki, jaki próbowano wyrazić w powołanej nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (a także ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki) z 2011 r. Kontynuację taką punktowo potwierdzono zresztą w uzasadnieniu projektu Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce – w odniesieniu do działań na rzecz poprawy jakości kształcenia.

Przywołane podejście, znane z praktyki wielu innych krajów, można streścić w formule „od uniwersytetu humboldtowskiego do uniwersytetu przedsiębiorczego”⁷. Niezależnie od tego, że doświadczenia krajów bardziej zaawansowanych we wdrażaniu tego typu rozwiązań nie zawsze okazują się pozytywne i zauważa się to coraz częściej⁸, stanowiąca efekt takiego podejścia nowelizacja, dokonana w 2011 r., miała także, obok wad merytorycznych, istotne wady techniczno-redakcyjne⁹. W ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym (która od wejścia w życie była nowelizowana 57 razy) od nowelizacji z 2011 r. dokonano 41 nowelizacji, niezależnie od wydania przez Trybunał Konstytucyjny trzech wyroków stwierdzających niezgodność z Konstytucją jego określonych przepisów. Spośród tych nowelizacji najważniejsza była dokonana ustawą z 11.07.2014 r. (Dz.U. poz. 1198), która, jak wskazano w uzasadnieniu jej rządowego projektu, miała służyć przede wszystkim ułatwieniu dostępu do studiów wyższych osobom dojrzałym, w ramach uczenia się przez całe życie, zapewnieniu lepszej jakości kształcenia przy uwzględnieniu autonomii programowej uczelni, dostosowaniu funkcjonowania uczelni do skutków niżu demograficznego oraz doprecyzowaniu niektórych rozwiązań na podstawie doświadczeń z wdrażania nowelizacji z 2011 r. Już poza tym wyliczeniem zauważono, że „jedną z bolączek polskiej gospodarki jest niezado-

⁷ Por. H. Izdebski, *Ile jest nauki w nauce?*, Warszawa 2018, s. 128 i n.

⁸ H. Izdebski, *Ile jest nauki...*, s. 135 i n.

⁹ Było to podnoszone w: H. Izdebski, J. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz do nowelizacji*, Warszawa 2011; H. Izdebski, J. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2013; H. Izdebski, J. Zieliński, *Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz*, Warszawa 2013.

walający poziom wykorzystywania w praktyce przez przedsiębiorstwa wyników badań naukowych, czego skutkiem jest niska innowacyjność polskich przedsiębiorstw” i wobec tego starano się stworzyć instrumenty ułatwiające komercjalizację wyników badań. Nowelizacja z 2014 r., która znowu dotknęła połowy tekstu Prawa o szkolnictwie wyższym (w tym wiele przepisów wprowadzonych lub zmodyfikowanych w 2011 r.), była rodzajem „nowelizacji nowelizacji” – choć, co podkreślaliśmy¹⁰, tekst ustawy po nowelizacji z 2014 r. nadal trudno było uznać za w pełni zgodny z zasadami przyzwoitej czy poprawnej legislacji. Niestety, jak to już wspomnieliśmy, to samo trzeba stwierdzić w odniesieniu do Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

*

Niniejszy komentarz uwzględnia, co oczywiste, tekst ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wraz z przepisami wprowadzającymi (których załączenie do komentowanego tekstu Prawa wydało się wręcz niezbędne), jak również wydane do tej pory akty wykonawcze. Tak jak w komentarzach do przepisów poprzednio obowiązujących, nie podejmujemy rozważań z zakresu polityki edukacyjnej i naukowej ani merytorycznej oceny intencji i założeń, którymi kierowali się autorzy projektu „Konstytucji dla Nauki”. Jako prawnicy – w tym zakresie działający w sferze praktycznej, a nie akademickiej – tak samo stawiamy sobie cel skromniejszy, a zarazem bezpośrednio praktyczny. Staramy się dokonywać prawnej analizy nowego unormowania, w tym także z punktu widzenia ogólnych zasad prawa i tworzenia prawa oraz stosunku do innych przepisów, które znajdują zastosowanie w procesie stosowania tej ustawy, w szczególności przepisów ustawy z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096). Trzeba zatem mówić o szczególnym nastawieniu praktycznym także tego komentarza, w którym oczywiście uwzględnia się literaturę przedmiotu, a który jednak przede wszystkim opiera się na dotychczasowym orzecznictwie sądowym oraz na doświadczeniach praktyki – ze szczególnym uwzględnieniem praktyki wykonywanej przez samych autorów.

Powoływane w komentarzu artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, natomiast powoływane ustępy lub niższe jednostki redakcyjne bez bliższego określenia oznaczają jednostki redakcyjne komentowanego artykułu; użycie określenia „ustawa” bez bliższego określenia oznacza ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W komentarzu uwzględniono stan prawny z 1.01.2019 r. – uwzględniono zatem zmiany wprowadzone ustawą z 13.09.2018 r. o Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego (Dz.U. poz. 2024) oraz ustawę z 22.11.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2245 ze zm.),

¹⁰ H. Izdebski, J. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2015.

jak również ogłoszone do tego czasu przepisy wykonawcze. Należy również zauważyć, że na mocy art. 23 i 24 ustawy z 9.11.2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 r. (Dz.U. poz. 2435) dokonano, obowiązującej jedynie w 2019 r., faktycznej zmiany odpowiednio art. 310 i 316 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; treść modyfikacji została odnotowana w odpowiednich miejscach tekstu tej ostatniej ustawy.

W czasie przygotowywania niniejszego komentarza pierwszy z niżej podpisanych utracił Żonę, której wsparciu zawdzięcza wszystkie swoje osiągnięcia, w tym publikacje, a drugi – zawsze pomocną i życzliwą Koleżankę. Komentarz dedykujemy Jej pamięci.

Hubert Izdebski, Jan Michał Zieliński

Warszawa, grudzień 2018 r.

USTAWA

z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

(Dz.U. poz. 1668; zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2024, 2245)

W tytule ustawy zastosowane zostało określenie „prawo”, co stanowi kontynuację tytułu najważniejszej z ustaw zastąpionych przez Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. ustawy z 27.07.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z § 9 i § 19 pkt 2 Zasad techniki prawodawczej (załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 283) tytułem „Prawo” (obok „Kodeks”) opatruje się ustawę podstawową dla danej dziedziny spraw, zasadniczo wyczerpująco regulującą obszerną dziedzinę spraw, a przyjętymi przez nią określeniami powinno się posługiwać w innych ustawach dotyczących tej dziedziny (z wyjątkiem wskazanym w § 148).

W uzasadnieniu projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce proponowaną ustawę uznano za „działanie zmierzające do spójnego unormowania rozproszonej materii w jednym akcie prawnym”, z pozostawieniem „poza zakresem normowania spraw ustrojowych i organizacyjnych wyspecjalizowanych podmiotów funkcjonujących w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki”. Bez względu na to, na ile działanie to okaże się efektywne, przyjęcie tytułu „Prawo” uznać należy za zasadne.

Terminologia zastosowana w Prawie o szkolnictwie wyższym powinna być zatem używana we wszystkich innych ustawach dotyczących sfery szkolnictwa wyższego i nauki.

Uznając, że dążenie do poznania prawdy i przekazywanie wiedzy z pokolenia na pokolenie jest szczególnie szlachetną działalnością człowieka, oraz dostrzegając fundamentalną rolę nauki w tworzeniu cywilizacji, określa się zasady funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz prowadzenia działalności naukowej w oparciu o następujące pryncypia:

- obowiązkiem władzy publicznej jest tworzenie optymalnych warunków dla wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, wolności nauczania oraz autonomii społeczności akademickiej,
- każdy uczony ponosi odpowiedzialność za jakość i rzetelność prowadzonych badań oraz za wychowanie młodego pokolenia,
- uczelnie oraz inne instytucje badawcze realizują misję o szczególnym znaczeniu dla państwa i narodu: wnoszą kluczowy wkład w innowacyjność gospodarki, przyczyniają się do rozwoju kultury, współkształtują standardy moralne obowiązujące w życiu publicznym.

1. Wprowadzenie w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce preambuły nie jest rozwiązaniem wyjątkowym w obecnym ustawodawstwie, aczkolwiek do niedawna przeważał zdecydowanie pogląd o potrzebie unikania przez ustawodawcę tej formy wypowiedzi – ze względu na to, że może ona zostać odczytana jako mająca cechy określone w § 11 z.t.p.¹ Stanowi to podstawową różnicę między polską techniką legislacyjną i techniką Unii Europejskiej, gdzie – wobec potrzeby opierania się na funkcjonalnej, a nie językowej wykładni przepisów rozporządzeń albo dyrektyw – są one tradycyjnie zaopatrzone w obszerne preambuły.
2. Preambuły nie miał żaden z aktów normatywnych wydanych w II Rzeczypospolitej i po II wojnie światowej w zakresie objętym Prawem o szkolnictwie wyższym i nauce, w szczególności (w porządku chronologicznym):
 - ustawa z 13.07.1920 r. o szkołach akademickich (Dz.U. Nr 72, poz. 494 ze zm.);
 - ustawa z 15.03.1933 r. o szkołach wyższych akademickich (Dz.U. z 1938 r. Nr 1, poz. 6 ze zm. – tzw. ustawa jędrzejewiczowska);
 - dekret z 28.10.1947 r. o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz.U. Nr 66, poz. 415 ze zm.);
 - ustawa z 15.12.1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki (Dz.U. z 1956 r. Nr 45, poz. 205 ze zm.);
 - ustawa z 5.11.1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1973 r. Nr 32, poz. 191 ze zm.);
 - ustawa z 31.03.1965 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych (Dz.U. z 1985 r. Nr 42, poz. 202 ze zm.);

¹ „W ustawie nie zamieszcza się wypowiedzi, które nie służą wyrażaniu norm prawnych, a w szczególności apeli, postulatów, zaleceń, upomnień oraz uzasadnień sformułowanych norm”.

- ustawa z 4.05.1982 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1985 r. Nr 42, poz. 202 ze zm.);
 - ustawa z 12.09.1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.);
 - ustawa z 12.09.1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych (Dz.U. Nr 65, poz. 386 ze zm.);
 - ustawa z 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki;
 - ustawa z 27.07.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym.
3. Podstawowe znaczenie dla rozumienia charakteru prawnego preambuły ustawy ma następujące wskazanie w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11.05.2007 r. dotyczącego tzw. ustawy lustracyjnej (K 2/07, OTK-A 2007/5, poz. 48), której zakres stosowania został zresztą przez ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce rozszerzony (por. art. 20 ust. 4 w zw. z ust. 1 pkt 5, art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 227 ust. 1 *in fine*): „Sama w sobie preambuła nie rodzi skutków prawnych dla adresatów ustawy. Nie można jednak twierdzić, że jej brzmienie jest bez znaczenia dla osób objętych lustracją. Ukierunkowuje jednak interpretację ustaw (...) zmienianych tą ustawą i sposób jej stosowania, i to nakazuje traktować preambułę jako wypowiedź normatywną (...)”. W literaturze podkreśla się przede wszystkim systemotwórczą i aksjologiczną rolę preambuł, wymagającą uwzględnienia w procesie stosowania prawa².
4. Wychodząc z powyższego rozumienia statusu preambuły ustawy, w preambule ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce odnaleźć można, z jednej strony, elementy aksjologiczne, z drugiej strony – sformułowanie misji uczelni i innych instytucji badawczych. Zapewne w celu uniknięcia konieczności wyboru odpowiedniego terminu prawnego (wartości, zasady), posłużono się jednak nieprawidłowym określeniem „pryncypia”, co może osłabiać normatywny wymiar analizowanej preambuły.

Co do elementów aksjologicznych, niektóre odnoszą się do wartości ze sfery etyki (dążenie do poznania prawdy, odpowiedzialność każdego uczonego), inne – do wartości *par excellence* prawnych (obowiązek władzy publicznej, wolność – badań naukowych i twórczości artystycznej oraz nauczania, autonomia społeczności akademickiej). Sformułowanie tych ostatnich należy połączyć z treścią art. 3 ust. 1, stanowiącą skrótowy odpowiednik konstytucyjnego sformułowania odpowiednich wartości, zasad i praw podstawowych (zob. komentarz do art. 3). Z kolei etyczna wartość społecznej odpo-

² W sprawie normatywności preambuły ustawy – por. M.E. Stefaniuk, *Preambuła aktu normatywnego w doktrynie oraz w procesie stanowienia i stosowania polskiego prawa w latach 1989–2007*, Warszawa 2009; artykuł recenzyjny: B. Wróblewski, M. Zajęcki, *Problemy z pojęciem normatywności tekstu aktów prawnych*, RPEiS 2012/2, s. 293 i n.; J. Chmielewski, *O preambule aktu normatywnego. Na tle orzecznictwa sądów administracyjnych*, „Administracja” 2016/1, s. 58 i n.

Hubert Izdebski – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; radca prawny; adwokat; profesor SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego, emerytowany profesor zwyczajny Uniwersytetu Warszawskiego, członek-korespondent Polskiej Akademii Nauk: przez wiele lat był członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, a w latach 2010–2016 jej sekretarzem. Jest autorem (lub współautorem) ponad 30 książek z zakresu prawa publicznego oraz jego podstaw teoretycznych i historycznych.

Jan Michał Zieliński – radca prawny, który przez wiele lat udzielał pomocy prawnej Krajowej Szkole Administracji Publicznej oraz warszawskim szkołom wyższym; doświadczony legislator; autor publikacji z zakresu prawa pracowników publicznych, prawa administracyjnego oraz prawa szkolnictwa wyższego i nauki.

Autorzy, wykonujący praktykę prawniczą w Spółce Prawniczej I & Z s.c. w Warszawie, od wielu lat zajmują się problematyką prawa szkolnictwa wyższego i nauki. Byli współautorami jednego z trzech projektów założeń do nowej ustawy o szkolnictwie wyższym („ustawa 2.0”).

W komentarzu szczegółowo omówiono m.in.:

- nowe zasady finansowania uczelni,
- powoływanie i działalność nowego organu w postaci rady uczelni publicznej – nowe zasady awansów naukowych,
- reguły funkcjonowania szkół doktorskich,
- nowe zasady ewaluacji wyników badań naukowych.

Obecnie obowiązująca regulacja zastępuje cztery dotychczasowe ustawy:

- z 27.07.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym,
- z 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki,
- z 30.04.2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz
- z 17.07.1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich.

W tekście komentarza jest także szczegółowo omówiona ustawa – Przepisy wprowadzające – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wyciąg z tego aktu, zawierający przepisy przejściowe i dostosowujące, został zamieszczony w publikacji.

9788381603218 W01P01

ISBN 978-83-8160-321-8

9 788381 603218

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL